

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/136/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313208624
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2313208624.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a sudcov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 26 429 705, zast.: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, konajúca doc. JUDr. L. O., PhD., proti žalovanej: H. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX/XX, R., o zaplatenie zmenkovej sumy 387,- eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta, č. k. 10C/292/2013-91 zo dňa 12. novembra 2015, takto

rozhodol:

Odvolací súd p r i p ú š ť a späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,19% denne a v tejto časti napadnutý rozsudok r u š í a konanie z a s t a v u j e .

Vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e .

Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca tlačivom A - návrhom na uplatnenie pohľadávky (vzor je prílohou nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu zmenkovú sumu 387,- eur, zmenkový úrok vo výške 0,25% denne zo zmenkovej sumy 387,- eur od 17.06.2010 do zaplatenia, úrok vo výške 6% ročne zo zmenkovej sumy od 31.08.2010 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy a náhradu trov konania.

Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaná dňa 20.01.2010. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ s tým, že disponuje iba originálom zmenky a teda nemá informácie o akýchkoľvek iných potencionálne existujúcich vzťahoch žalovanej a predchádzajúceho majiteľa zmenky. Do textu zmenky bol pojatý záväzok žalovanej zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu 387,- eur spolu s 0,25% denným úrokom od 17.06.2010. Za miesto splatenia bolo určené sídlo pôvodného zmenkového veriteľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o.. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom žalovaná doposiaľ nič nezaplatila. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal skutočnosť predloženia zmenky na platenie zistiť verejnou listinou. Súd mal za to, že v tejto veci sú splnené podmienky pre aplikáciu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje

Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“). Podľa čl. 5 ods. 2 Nariadenia súd doručoval žalovanej kópiu tlačiva (návrhu) na uplatnenie pohľadávky spolu s tlačivom „C“ na odpoveď, ale táto súdu odpoveď nedoručila. V danom prípade súd vykonal dokazovanie na nariadenom pojednávaní predloženými listinnými dôkazmi, ako aj obsahom spisu tunajšieho súdu sp. zn. 13Er/140/2011 a ostatným obsahom spisu a zistil, že dňa 20.01.2010 bola uzatvorená úverová zmluva č. 408600155, ktorou veriteľ - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. poskytol v prospech žalovanej ako fyzickej osoby - spotrebiteľa, spotrebiteľský úver v sume 200,- eur, ktorý sa táto zaviazala splatiť v celkovej sume 396,- eur v 12 mesačných splátkach po 33,- eur, v zmluve nie je uvedený úrok, iba výška poplatku bez jeho konkretizácie a uvedenia RPMN, ako aj priemernej hodnoty RPMN. Z predmetnej úverovej zmluvy vyplýva, že išlo o formulárovú zmluvu, ktorej súčasťou boli aj všeobecné podmienky, obsahujúce okrem iného v čl. 13 Dohodu o vyplnení zmeniek, v ktorej sa uvádza, že na zabezpečenie dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi, vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí iba časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Žalobcom predložená zmenka na sumu 387,- eur bola v tomto prípade vystavená na zabezpečenie nároku veriteľa zo zmluvy o úvere č. 408600155. Podľa názoru súdu predmetná úverová zmluva spĺňa charakter zmluvy spotrebiteľskej, uzavretej podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a ust. § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka, keďže žalovaná je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a na druhej strane veriteľ, spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. vykonávajúci svoju podnikateľskú činnosť v predmete poskytovania spotrebiteľských úverov, konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Zmenka, na základe ktorej si žalobca uplatňuje svoj nárok, má v tomto prípade zabezpečovací charakter pôvodného právneho vzťahu majúceho povahu spotrebiteľského vzťahu. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, pričom v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru sa ku dňu uzavretia zmluvy, t.j. 20.01.2010 v zmysle § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. v spojení s § 25 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z. zakazovalo splniť dlh zmenkou alebo šekom a veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva. Ak bola v rozpore s uvedeným zmenka aj tak prijatá či vyplnená veriteľom, veriteľ ju nemohol prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Súd teda, keďže ide o prípad spotrebiteľskej zmenky, sa musel v uvedenom prípade napriek abstraktnému charakteru zmenky ako cenného papiera, zaoberať aj kauzálnym vzťahom, z ktorého zmenka vznikla a spotrebiteľovi poskytnúť ex offa ochranu pred neprijateľnými podmienkami zmluvy, z ktorej zmenka vznikla. Takýmto skúmaním prvostupňový súd zistil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola zmenka vystavená, neobsahuje obligatórne náležitosti podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, v dôsledku čoho sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. a) a b) cit. zákona, takže veriteľovi vznikol nárok iba na vrátenie istiny poskytnutého úveru, túto skutočnosť však zmenka nezohľadňuje, práve naopak, umožňuje vymáhať zmenkový úrok vo výške 0,25% denne, t.j. 91,25% ročne, čo súd považuje za rozporné so zásadou dobrých mravov. Dohoda o vyplňovacom práve zmenky, obsiahnutá vo všeobecných podmienkach, nebola zmluvnou podmienkou individuálne dojednanou a súčasne ide o podmienku nepochybne spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa z dôvodu, že umožňuje vymáhať plnenia uplatňované v rozpore so zákonom bez zohľadnenia práv spotrebiteľa a preto súd túto dohodu o vyplňovacom práve zmenky vyhodnotil ako neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka a v takom prípade je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná aj samotná zmenka, vystavená v rozpore s dobrými mravmi, preto nie je daný právny základ žalobou uplatneného nároku a na túto skutočnosť súd musel prihliadnuť ex offa. Na podporu tohto názoru súd poukázal na právny názor vyslovený Najvyšším súdom SR pod sp. zn. 4 Obo 161/2007. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., keď plne úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal, pretože si ich neuplatnila.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v celom rozsahu odvolanie žalobca z dôvodu, že a) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ust. § 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); b) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p. - účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (ust. § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.); c) rozhodnutie súdu I. stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). V prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním, ako aj napadnutým rozhodnutím k porušeniu práva Európskej únie, konkrétne k porušeniu čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007. Nariadenie má všeobecnú pôsobnosť a je záväzné vo všetkých svojich činnostiach a priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. V danej veci žalovaný nedoručil súdu žiadnu žalobnú odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia. Súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3. Napadnuté rozhodnutie je preto prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza, že vo veci vykonal dokazovanie o. i. oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca a podľa dostupných informácií ani žalovaný však dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrhl. Podľa ust. § 120 O.s.p. dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednacou zásadou, čo znamená, že súd vychádzal len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Sb. (Zákon zmenkový a šekový) dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného žiadnych námietok nebolo a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplynúť zo samotného doterajšieho dokazovania (z doterajších prednesov účastníkov a vykonaných dôkazov). V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na náhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrhnuté dôkazy. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného a bez legitímneho podnetu na ťarchu žalobcu vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázal charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľoval. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhovaných dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky, teda neobjektívne podporil žalovaného v tomto konaní. Navyše žalovaný o túto podporu nepreukázal žiadny záujem. Súd teda túto ochranu žalovanému prakticky nanútil, bez jeho vôle. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Prvostupňový súd navyše pri vydávaní rozhodnutia vychádzal z pohľadu neho nesporných skutočností. Súd za nesporné považoval to, že žalovaný so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., uzatvoril zmluvu o úvere, ďalej že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania je zabezpečovacou zmenkou, že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Uvedené údajne nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Také skutočnosti jednoznačne nemožno považovať za nesporné. Žalovaný a ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Prvostupňový súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Žalobca je majiteľom zmenky, na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez väd, ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú zmenku. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. (ďalej aj „ZŠZ“) vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Žalobca v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovaného, že za zmenku zaplatí. Súd však vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ust. § 5 ods. 1 O.s.p., súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných

prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Prvostupňový súd dospel k záveru, že dohodnutý zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne je v rozpore s dobrými mravmi, a teda v tejto časti považuje súd zmenku za čiastočne neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi. Prvostupňový súd vyhodnotil zmenku ako vadnú zmenku, t. j. neplatný právny úkon. Uvedený záver súdu však vychádza len z kauzálnych námietok, ktoré však nikto v konaní nevzniesol, ani ich nikto z účastníkov nepreukazoval. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Zmluvný vzťah medzi žalovaným a remitentom je po indosovaní irelevantný. Navyše žalobcovi nie je známy obsah údajného zmluvného záväzku. Poukázal na rozsudok Nejvyššího soudu ČR zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25 Cdo 1839/2000 (uverejnený v Sbíрке soudních rozhodnutí a stanovisk č. 59/2004). Směnečný závazek je přitom zcela samostatný a oddělený od případného závazku, který byl původem jeho vzniku. Vzhľadom na to, že Najvyšší súd ČR pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní, je tento judikát aplikovateľný na prejednávanú vec. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku, nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide o platnú zmenku. Uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Žalobca tvrdí, že pôvod informácie prvostupňového súdu o existencii pripomienky Európskej komisie k veci C-558/13 je pochybný. Prvostupňový súd odôvodnenie svojho rozhodnutia založil na argumentácii, ktorú získal z neznámeho a neverejného zdroja, čo je v právnom štáte neprípustné a predstavuje porušenie práva účastníkov konania na spravodlivý súdny proces. Súčasne, ak súd mienil predmetné pripomienky Európskej komisie použiť v tomto konaní, mohol tak spraviť len vtedy, ak by tieto pripomienky vykonal ako dôkaz, a to vzhľadom na to, že tieto pripomienky nie sú okolnosťami, ktoré nie je potrebné v súdnom konaní dokazovať podľa ust. § 121 O.s.p.. Prvostupňový súd však uvedenú pripomienku ako dôkaz nevykonal. K samotnému obsahu pripomienky Európskej komisie k veci C-558/13 je potrebné uviesť, že ide len o jeden z názorov jedného z účastníkov prejudiciálneho konania. Citovanie a aplikovanie samostatného názoru jedného z účastníkov prejudiciálneho konania a nie rozhodnutia súdu v danej veci je neodôvodnené a neprípustné a taký postup predstavuje porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Vo veci C-558/13 poskytli svoje pripomienky aj ostatní účastníci konania, medzi nimi Nemecko a Slovenská republika, ktorých vyjadrenia boli práve opačné ako pripomienka Európskej komisie. V tejto súvislosti poukazujú na fakt, že prvostupňový súd si osvojil pripomienky Európskej komisie vo veci C-558/13, avšak z neznámych príčin sa vôbec nezaoberal inými vyjadreniami a pripomienkami iných účastníkov prejudiciálneho konania. Súd v odôvodnení rozsudku ďalej poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obo 161/2007 zo dňa 06.05.2008, ktorý konštatoval absolútnu neplatnosť úverovej spotrebiteľskej zmluvy podľa § 39 O.z. a § 265 Obchodného zákonníka. Zároveň konštatoval, že z absolútne neplatnej úverovej zmluvy nemohlo vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky. Žalobca považuje za potrebné obiter dictum vyjadriť sa aj k záveru súdu o tom, že dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. V tejto súvislosti poukazuje na to, že samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka preto aj v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť používaná. Prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Súčasne z formulácie ust. § 4 ods. 6 a použitia spojenia „v čase vyplnenia“ ako aj zo slov „vyplnenú veriteľom“, je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie znenie zo strany veriteľa. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. Ohľadne uvádzaného rozhodnutia NS SR sp. zn. 4Obo 161/2007 zo dňa 06.05.2008 žalobca uvádza, že v danom rozhodnutí išlo o konanie o vydanie zmenkového platobného rozkazu, zároveň nešlo o prípad indosovanej zmenky tak, ako je to vo vyššie uvedenej veci, v danom prípade sa neuplatňoval § 17 zákona zmenkového a šekového a preto nie je možné v tomto prípade na uvedené rozhodnutie vzhliadať. Ďalej uviedol, že v odôvodnení súd poukazuje aj na rozhodnutie vo veci C-419/11 a odvodzuje z neho svoju povinnosť skúmať z úradnej moci postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Žalobca k tomuto uvádza, že v konaní vedenom pod sp. zn. C-419/11 je riešená celkom odlišná prejudiciálna otázka, než by sa mohlo týkať prejednávanej veci, rozsudok C-419/11 sa týka odlišných právnych predpisov Európskej únie - Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 - než konajúci súd v tomto konaní aplikuje. Súdny dvor v bode 38 rozsudku C-419/11 uvádza, že v „každom prípade

na preukázanie na preukázanie postavenia spotrebiteľa v zmysle čl. 15 ods. 1 Nariadenia č. 44/2011 nepostačuje len okolnosť, že zmenkový ručiteľ je fyzickou osobou“. Na podporu svojho názoru odvolateľ poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4CoZm/3/2014 zo dňa 13.06.2014, ktoré boli vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobcu. Navrhol preto, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a súčasne mu prizná náhradu trov odvolacieho konania.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

Odvolací súd po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 201 a § 204 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach odvolania žalobcu (§ 212 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne.

Podľa čl. 3 ods. 1 a 2 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Podľa čl. 6 ods. 1 cit. smernice, členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 3 ods. 1 OZ výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bezprávneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Predmetom konania je spor zo zmenky, ktorá plní zabezpečovaciu funkciu vo vzťahu k peňažnému záväzku žalovanej (vystaviteľa zmenky) vrátiť poskytnuté finančné prostriedky, vyplývajúce jej zo Zmluvy o úvere č. 408600155 zo dňa 20.01.2010, čo vyplýva z čísla uvedeného na zmenke, ktoré je

zhodné s číslom zmluvy o úvere. Žalobca nadobudol práva zo zmenky indosamentom od remitenta zmenky POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava (veriteľ). Zmenka bola vystavená podľa slovenského práva, miesto vystavenia i platobné miesto sa nachádzajú na území SR. Odvolateľ nespochybňuje v podanom odvolaní postavenie žalovanej ako spotrebiteľa. Obsahom zmenky je záväzok žalovanej ako spotrebiteľa zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. sumu 387,- eur a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne z tejto sumy od 17.06.2010. Uvedená zmenka, ktorá je vzorovým tlačivom, do ktorého boli vyššie uvedené údaje vpísané, bola vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. zmenku indosovala na rad žalobcu.

Odvolacie námietky žalobcu, spochybňujúce postup súdu pri vykonávaní dôkazov a rozhodovaní, ako ani námietky týkajúce sa skúmania charakteru vzťahu medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou súdom, nie sú dôvodné.

V zmysle čl. 5 ods. 1 veta prvá a druhá nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007 európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo o to požiadá niektorá zo strán. Z uvedeného vyplýva, že nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007 nevylučuje ústne pojednávanie a jeho potrebnosť ponecháva na úvahu súdu. V danom prípade súd prvého stupňa rozhodol na pojednávaní. Takýmto postupom súdu prvého stupňa nebola účastníkom, ktorí sa napriek riadnemu predvolaniu na pojednávanie neustanovili, odňatá možnosť konať pred súdom. Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 Nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci EÚ a zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú súdy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2, ktorým sa súdu ukladá aj povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávných otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom.

K žalobcom vytykáanému vykonávaniu dôkazov z vlastnej iniciatívy súdu s ohľadom na predmet konania, ako aj jeho zaoberaním sa kauzálnym vzťahom a ex offo skúmaním neprijateľných podmienok úverového vzťahu odvolací súd uvádza:

Súdny dvor rozhodol, že možnosť súdu skúmať ex offo nekalú povahu podmienky predstavuje prostriedok vhodný zároveň na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice, teda zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou, a na príspevanie k splneniu cieľa stanoveného v jej článku 7, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok prispievajúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, bod 28, Cofidis, C-473/00, Zb.s. I-10875, bod 32).

Táto možnosť priznaná súdu bola posúdená ako nevyhnutná pre to, aby bola pre spotrebiteľa zabezpečená účinná ochrana, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo toho, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením (rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, už citovaný, bod 26, ako aj Cofidis, už citovaný, bod 33).

Súd tak musí aj pri nečinnosti spotrebiteľa dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán. (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 1/2012). Ochrana, ktorú smernica priznáva spotrebiteľom, je predmetom verejného záujmu a vzťahuje sa na prípady, v ktorých sa spotrebiteľ, ktorý s predajcom alebo dodávateľom uzavrel zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, zdrží namietania nekalej povahy tejto podmienky z dôvodu, že buď o

svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením alebo preto, že je odradený od ich uplatňovania z dôvodov nákladov, ktoré by malo za následok súdne konanie. (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-473/00 zo dňa 21.11.2002, uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10 zo dňa 16.11.2010).

Ani proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offo súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Inak by išlo o konštrukciu s cieľom obísť princípy úniijného práva a o obohacovanie sa na úkor iného s popieraním vlastných princípov únie. Súd by mal mať na zreteli základný účel konania - poskytnutie spravodlivej ochrany subjektívnym právam účastníkov. Aj keď spotrebiteľ nevznesie námietky proti zmenke, resp. jej vyplneniu alebo uplatneniu práv zo zmenky, je súd oprávnený a povinný skúmať platnosť zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitimáciu majiteľa zmenky na uplatnenie práv zo zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky a nekalú povahu zmluvných podmienok, dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej záväzok, zabezpečený zmenkou, vznikol. Pokiaľ potom prvostupňový súd postupujúc v tomto zmysle, po zistení, že zmenka zabezpečuje spotrebiteľský vzťah, podrobil skúmaniu zmluvné podmienky z hľadiska ich neprijateľnosti, postupoval správne. Ak by totiž súd pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 ZZŠ by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám pri prieskume ex offo, keďže na absolútnu neplatnosť úkonu súd musí prihliadať ex lege. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu normu účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

Záväzok, zabezpečený zmenkou je spotrebiteľským vzťahom založeným zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (hoci súd prvého stupňa nesprávne aplikoval na tento spotrebiteľský úver neskorší zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy ešte neplatil, toto však nemohlo ovplyvniť výsledok sporu), a aj na čas vystavenia zmenky bolo potrebné aplikovať § 4 ods. 6 tohto zákona č. 258/2001 Z.z. tak, ako to správne urobil aj okresný súd. Podľa tohto ustanovenia mohol veriteľ zmenku vystavenú dlžníkom, ktorý mal v záväzkovom vzťahu postavenie spotrebiteľa, prijať len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s týmto ustanovením veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky (znenie od 1.1.2008 do 31.12.2010). Súd prvého stupňa správne posúdil, že zmenka bola vyplnená podstatne vyššou zmenkovou sumou než pripúšťa zákonné ustanovenie, pretože daný spotrebiteľský úver treba považovať pre absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere za úver bezúročný a bez poplatkov. Zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne, ktorý nebol medzi účastníkmi individuálne dojednaný, je s ohľadom na jeho výšku v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť podľa § 39 OZ v nadväznosti na § 3 ods. 1 OZ.

Pokiaľ odvolateľ namietal vykonávanie dôkazov súdom prvého stupňa, ktoré nikto nenavrhol, keď v zmysle ust. § 120 O.s.p. mal súd vychádzať len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonávať len nimi navrhnuté dôkazy (v tomto prípade iba žalobcom predložený dôkaz, ktorým je platná zmenka, ktorej forma ani obsah neboli žalovaným spochybňované a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci), odvolací súd k tejto argumentácii uvádza, že i keď vo všeobecnosti súčasné procesné predpisy prenechávajú do značnej miery smerovanie konania v dispozícii účastníka (zvyšujúci sa dôraz na dispozitívnosť a kontradiktórnosť konania), nemožno pripustiť, aby sa súdy dostali do postavenia, aby len automaticky vytvárali exekučné tituly vychádzajúce iba z formálnych náležitostí podkladov rozhodnutia. Takýto prístup by bol v príkrom rozpore so statusovým zákonom sudcov, ust. § 2 ods. 2 zák. č. 385/2000 Z. z. v ktorom je zakotvené právo aj povinnosť sudcov byť pri výkone svojej funkcie nezávislý, zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhodovať nestranné a spravodlivo. Preto, v akokoľvek formalizovanom procesnom postupe musí súd dbať, aby neprestal byť orgánom ochrany práv. Práve takéto postavenie súdu je nevyhnutným atribútom právneho štátu a spravidla je vyjadrené v procesných ustanoveniach predpisov stanovujúcich

ich základné princípy vychádzajúce z hodnotových základov spoločnosti. V prípade Nariadenia je to jednoduchý odkaz na spravodlivosť ako vodiaci princíp, na ktorý priamo odkazuje v bode 1 Preambuly. Nebolo by možné považovať za spravodlivé také rozhodnutie, ktoré by súd vydal napriek závažným principiálnym pochybnostiam o dôvodnosti uplatneného nároku iba preto, že bol dodržaný procesný postup, ktorý sám o sebe dovoľuje uplatnenému nároku vyhovieť. Vzhľadom na to bol súd prvého stupňa aj v procese podľa Nariadenia oprávnený rozhodnúť inak ako vyhovením návrhu, a bol oprávnený aj na vykonanie nenavrhaných dôkazov, pretože boli nevyhnutné pre také rozhodnutie vo veci, ktoré zabránilo aprobovaniu zjavne neprímeraného použitia zmenky. Odvolací súd v konaní nezistil, že pred súdom prvého stupňa došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania, keď z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca mal objektívnu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, pripojeným do spisu bez návrhu účastníkov konania podľa § 120 ods. 1 veta tretia O.s.p., a ktoré pri rozhodovaní posúdil ako významné pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie žalobcom uplatneného peňažného nároku zo zmenky podľa § 123 O.s.p.. Toto ustanovenie, ktoré je prelomením zásady formálnej pravdy v sporovom konaní, dáva súdu, i keď iba výnimočne, možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania za účelom zistenia skutkového stavu. Súd prvého stupňa mal zo žalobcom predloženej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., na rad ktorej vystavila dňa 20.01.2010 žalovaná zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy 408600155. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvého stupňa podľa § 120 ods. 1 veta tretia O.s.p. pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovanou má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, príp. i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Súd I. stupňa preto postupoval v súlade aj s právom Spoločenstva (komunitárne právo), ktoré sa musí v členských štátoch EÚ uplatňovať jednotne. (Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, ďalej len „Súdny dvor“ vo veci Simmeathal II (29.03.1978, 106/77), pomenoval úlohu vnútroštátneho súdu: „Každý vnútroštátny súd je v medziach svojej právomoci povinný v úplnosti používať komunitárne právo a chrániť práva, ktoré z tohto právneho systému vznikajú jednotlivcom“. Podľa názoru ESD by účinnosť komunitárneho práva bola oslabená, keby vnútroštátnym súdom bolo bránené záväzne používať komunitárne právo v súlade s rozhodnutím, či ustálenou judikatúrou Európskeho súdneho dvora. V tomto kontexte je potom možné považovať vnútroštátny súd za „všeobecný komunitárny súd“, ktorý plní dvojité úlohu; úlohu súdu členského štátu a súdu Spoločenstva. Vnútroštátny súd s následným stanoviskom spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.10.2015 podľa ktorého v prípade, ak z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcejmu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offio povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. Úlohou súdov členských štátov EÚ (ďalej „vnútroštátny súd“) je uplatňovať popri vnútroštátnom práve je pri použití vnútroštátneho práva a najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej za účelom splnenia požiadaviek smernice, povinný vykladať vnútroštátne právo v čo najširšom možnom rozsahu v zmysle znenia a cieľa príslušnej smernice, aby dosiahol výsledok stanovený touto smernicou dosiahol tak súlad s článkom 249 tretím odsekom ZES (Zmluva o založení Európskeho spoločenstva). Predovšetkým platí, že pokiaľ ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, nemožno posudzovať práva a povinnosti z tejto zmluvy oddelene od použitých zabezpečovacích inštitútov (dohody o zrážkach zo mzdy, zmluvnej pokuty a vystavenie zmenky). Aj zabezpečenie spotrebiteľskej zmluvy totiž podlieha režimu ochrany spotrebiteľa vo forme súdnej kontroly, či zmluvné dojednania, vrátane akcesorických, neobsahujú nekalé podmienky v neprospech spotrebiteľa. V zmysle článku 6 smernice 93/13/EHS, súd aj bez návrhu skúma nekalú povahu podmienky v spotrebiteľskej zmluve, čím sa má zabrániť tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou a zároveň sa tým sleduje dosiahnutie cieľa v článku 7 uvedenej smernice, pretože takéto skúmanie môže mať odradzujúci účinok, smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov, alebo dodávateľov. Ak by vnútroštátne právo (prípadne jeho výklad v súdnej praxi) umožňovalo veriteľovi obísť takéto preskúmanie prostredníctvom zmenky, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku (effet utile). Z hľadiska práva EÚ platí pre členské štáty povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia všeobecnej, alebo osobitnej povahy na dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou. Vnútroštátny súd je pri použití vnútroštátneho práva, najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej za účelom splnenia požiadaviek smernice, povinný vykladať vnútroštátne právo v čo najširšom možnom rozsahu v zmysle znenia a cieľa príslušnej Smernice, aby sa dosiahol výsledok stanovený touto Smernicou a dosiahol tak súlad s článkom 249

tretím odsekom Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. Ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13 EHS (C-240-244/98 Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr (C-137/08) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offo (C-618/10 Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu ak ich súd nemôže skúmať alimine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie.

Súdu prvého stupňa teda nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidlá verejného poriadku, teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská, bod 50,51) a proces Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov Súdneho dvora a ex offo súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zmenka je náročná na formality a spotrebiteľ nebýva natoľko právne zdatný, aby dokázal rozlišovať medzi nárokmi z uzavretej zmluvy a nárokmi zo zmenky samej. Preto, bez ohľadu na jeho postoj v konaní, je potrebné aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru aj na úkony, ktoré nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu, teda napr. aj na prípadné uznanie dlhu. Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľko tisíc zmienek indosamentom od spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Obč.zák.), a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods. 1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvy o úvere. Odvolací súd preto konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky. Ako základnú a významnú neprijateľnú zmluvnú podmienku posúdil súd prvého stupňa dohodu o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru podľa § 53 ods. 4 písm. k/ Obč. zák. Týka sa to najmä neprijateľnej sankcie 91,25% ročne (0,25% denne) zmenkových úrokov, ktoré drasticky spôsobili zvýšenie zadĺženia spotrebiteľov, tiež neprimerane vysokej zmluvnej pokuty za „porušenie zmluvných povinností“, netransparentného administratívneho poplatku za úver, neprijateľnej rozhodcovskej doložky, neuvedenia RPMN v zmluvách o spotrebiteľskom úvere a pod. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. pôvodne uplatnila práva z úverovej zmluvy na rozhodcovskom súde, ktorý jej návrhu v celom rozsahu vyhovel, avšak všeobecný súd exekúciu nepovolil, a to práve pre neprijateľné zmluvné podmienky. Po nepovolenej exekúcii spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. indosovala zmenku (podpísanú pri dojednávaní vyššie uvedeného úveru) na žalobcu CD Consulting s.r.o.. Je evidentné, že pôvodný veriteľ uplatnil v minulosti na súde plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok, a že po nepovolení exekúcie pre rozpor s dobrými mravmi sa tentokrát uplatňujú v podstate obdobné plnenia, len ich uplatňuje žalobca ako indosatár zo zmenky, a to podľa nariadenia. Plnenie v uvedenej výške odvolací súd zhodne s prvostupňovým súdom považuje za rozporné so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť podľa § 39 v spoj. s § 3 Občianskeho zákonníka a dohodu o vyplňovacom práve zmenky súd prvého stupňa správne vyhodnotil ako neprijateľnú podmienku majúcu za to, že nešlo o podmienku individuálne dojednanú a nepochybne spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa z dôvodu, že umožňuje vymáhať plnenia uplatňované v rozpore so zákonom bez zohľadnenia práv spotrebiteľa a ide o neplatné dojednanie (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Ak je potom neplatná dohoda o vyplňovacom práve zmenky, je neplatná aj samotná zmenka, čo korešponduje aj s právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom SR dňa 6.5.2008 pod sp. zn. 4Obo/161/2007, ako správne uzavrel aj prvostupňový súd.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. okrem časti, v ktorej žalobca počas odvolacieho konania vzal návrh späť (podaním doručeným súdu dňa 22.12.2015) a to v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne. Odvolací súd s poukazom na ust. § 96 ods. 1 a 2 O.s.p. vyzval žalovanú, aby sa vyjadрила,

či s čiastočným späťvzatím návrhu súhlasí a keďže táto na výzvu súdu nereagovala, súd mal za to, že proti čiastočnému zastaveniu nemá námietky a súhlasí s ním. Preto odvolací súd v tejto časti pripustil späťvzatie návrhu, napadnutý rozsudok v uvedenej časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zrušil a konanie v tejto časti zastavil za použitia ust. § 208 O.s.p. v spojení s § 222 ods. 2 O.s.p.

Súčasne podľa ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, ako je uvedené vo výroku, keď úspešná žalovaná mala právo na náhradu trov odvolacieho konania, no žiadne trovy jej nevznikli a ani žiadne nežiadala.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.